

Estimat Pere:

Estic sota un foc creuat de feina, projectes i traduccions que, si per una banda ens asseguruen ingressos regulars durant una tongada, per l'altra m'estaquen a una activitat marginal que m'irrita i em trava les interiors naixences. Som uns alienats, Pere, com dirien els del realisme històric. Des de fa una setmana tinc damunt la taula traduccions molt ben pagades i de temes nobles, però tenen el petit inconvenient que s'ha de fer. Està a punt de sortir, a Nova York, el Panorama de la Literatura Espanyola, un volum que hem fet Manuel Duran i jo. Ahir vaig rebre el prospecte de l'obra, i creu-me si et dic que és tan esplàndid com bell i sobri, amb les tres reproduccions de Picasso, Velázquez i Goya. Fa una setmana vaig escriure a l'editorial (Harcourt, Brace & World, Inc) proposant-los un nou projecte: un diccionari de mitologia mexicana. Avui he rebut contestació: sembla que piquen. Em demanen més detalls de l'obra, públic potencial, etc. Els ~~he~~ he contestat tot seguit amb la meua millor magia dialèctica, i ~~ad~~huc he trobat una fórmula que els deixarà torrats: els dic que la meua obra persegueix la finalitat d'informar i fascinar. Fins i tot estic disposat a no escriure l'obra, però sí a vendre'ls el slogan. Això si el paguen bé, eh?

Mentre estic tractant de "col·locar" la novel·la, se m'ha mort don Braulio. Ho vaig saber ahir, a Zoyatzingo. Diumenge vinent aniré a portar-li una flor al cementiri de Huehucalco. Durant un any i mig jo vaig viure la seva mort en la meua novel·la, i ara se m'ha n'anat de debò! Era un homenic analfabet, brut, esparracat (durant un cert temps va portar un gec meu comprat a Yale: el que em posava per escriure Màrsias i Adila), nuós i lleuger, xerraire, i murri, però a vegades em mirava amb una estranya tendresa: sense saber-ho estava mirant la meua pietat, i devia pressentir quelcom... Ara em pregunto: qui deu haver heretat la seva destal? D'una manera molt profunda i simbòlica l'he heretada jo. Escolta un fragment del que dic d'ell en la introducció titulada Cant de la segona part de la novel·la: "...no hi ha sinó un home en nom de l'home, amb els peus enfonsats en l'humus de la història, naixent contínuament perquè no pot deixar de morir, perquè no pot deixar de pensar que un dia la llum tornarà a regnar sobre les coses altra vegada sense nom, signes morts d'elles mateixes en l'abstracció total del temps; perquè sap que sense ell s'extingiran les agrimensures del cel i totes les flors de la terra seran ulls orbes. No hi ha sinó un home que és tots els homes. Parlo del meu germà. Estàs davant dels meus ulls, surts de la meua ploma i de les metamorfosis del meu esperit. Mai no et reconeixeries aquí, perquè a fi que tu existeixis jo he hagut de transformar-me en tu, i en aquesta fusió tu gairebé has desaparegut. Un dia em digueres: 'Si em deixen parlar em salvo.' Jo també m'he salvat per la paraula. No facis cas si al principi he invocat la Musa -què saps tu d'ella!-; no és més que una manera de dir perquè certa gent entengui, com podria haver al·ludit la lira de ferro... No moguis el cap. Estic pensant en els anys de la teua vida que foren com un poema de la Força, mentre tu, home de la muntanya, estàs mirant el mar en els meus ulls. Sense saber-ho. Perquè mai no has vist el mar. Seu al meu costat, vell llenyataire, i escolta. ... Si vols pots dormir. En realitat ja no et necessito: estàs adormit en el vent. Cap veu no es perd completament si és la veu de molts homes, digné algú fa molts segles. Dorm, llenyataire. Estic parlant de mi."

Sí, ja dorm.

Es una bona notícia que els madrilenys exportin llibres en català a Catalunya. Ara jo proposaria que es fes una versió catalana del Cid (la podria fer l'incertament gloriós Joan Sales, per exemple) per ser exportada als països de llengua castellana. Estic segur que això contribuiria al desarmament moral de les tribus ~~carpetovetòniques~~ i que, amb una mica de sort, tornarien a la lluita amb mandró. En un clima així, la Rodoreda podria parlar inspiradament de la pagesia nostrada i escriure més cartes idiotes d'una bruixa a un senyor rector. I en Pla seria l'Hércules, ~~guanyant~~ el Samsó que aguantaria tot el sostre de la nostra cultura. Em dius que Molas i Castellet proposen en Pla com a màxim model de la prosa catalana i de la castellana. Ja vaig veure, també, a Serra, d'or, que l'Espriu el proposava per al premi Nobel. Com és possible això? Un mínim de decència exigeix que els porcs enterrin els seus porcs, però si no és possible dir bandarra al bandarra, que hom calli.

L'editorial Alfaguara, de la qual em parles, em va demanar una novel·la curta, fa més d'un any. Vaig enviar-los per avió Demèter, però em varen ~~no~~ contestar que no podien publicar l'obra perquè no era inèdita. Fou debades que els digués que era pràcticament inèdita a la Península, ja que l'obra s'havia publicat a Kalapa i l'edició estava esgotada.

Sí, afortunadament, la Crònica de l'Anna ha estat aprovada per la censura de Madrid. Encara ens sembla un miracle. Ens hauria fet il·lusió que hagués sortit per la Diada del Llibre, però no serà així, per manca de temps. ~~Suposo~~ Suposo que el llibre deurà sortir pel juny-juliol. El destí m'ha enviat un Francesc Domingo a Barcelona. Ja s'ha vist amb en Ribera, i, en Domingo, ~~que~~ dibuixarà la portada, la qual cosa em commou.

L'Eli ha ingressat ja a Filosofia amb un gran embalament. Pensa que tinc Aristòtil a la cuina, Heidegger a la cambra de bany, Croce sobre la taula del menjador, Plató per terra, Husserl damunt el llit. Tinc una filla que és una fenomenòloga... Us envia molts petons. I jo, i l'Anna, abraçades.

Juste